

**Četvrta svjetska konferencija
predsjednika parlamenata**

Sjedište Ujedinjenih naroda,
New York
31. kolovoza - 2. rujna 2015.

Uz točku 5. dnevnog reda

CONF-2015/5-P.1
2. rujna 2015.

Deklaracija

***Stavljanje demokracije u službu mira i održivog
razvoja: izgradnja svijeta kakvome ljudi teže***

- (1) Živimo u izvanrednim vremenima. Trebaju nam jednako izvanredni napori da bismo izgradili svijet u kojem su svaki muškarac, svaka žena i svako dijete sigurni od rata i sukoba, slobodni od siromaštva i gladi, u kojem mogu ispuniti svoje potrebe i ostvariti svoj ljudski potencijal, čuvajući istovremeno naš planet za buduće naraštaje, i u kojem se prava, slobode i dostojanstvo u potpunosti poštuju.
- (2) Parlament je središnja institucija demokracije kroz koju se izražava volja naroda. Mi, predsjednici svjetskih parlamenata, okupili smo se u Ujedinjenim narodima u New Yorku, kako bismo izrazili njihove brige i pokazali odlučnost da damo naš doprinos rješavanju globalnih izazova koji su pred nama.
- (3) Usvajajući ovu Deklaraciju imamo na umu jedinstvene odgovornosti i ustavne zadatke naših parlamenata u vidu donošenja zakona koji provode međunarodne sporazume i pozivanja vlada i međunarodnih institucija na odgovornost za njihovu potpunu realizaciju. Svjesni različitosti kako naših tradicija tako i parlamentarnih povijesti i praksi, želja nam je osigurati konkretnu demokratsku dimenziju zajedničkim nastojanjima za stvaranje boljeg svijeta.

Naš svijet danas

- (4) Unatoč napretku na području demokracije, mira i razvoja, i dalje živimo u nestabilnom svijetu. Rat i sukobi, često karakterizirani ekstremnom brutalnošću, svakodnevna su realnost u mnogim dijelovima svijeta. Milijuni ljudi, prvenstveno žene i djeca umiru, bivaju ranjeni ili raseljeni ili prisiljeni da bježe u dramatičnim okolnostima. Svjedoci smo da u nekim dijelovima svijeta demokracija nazaduje.
- (5) Mir i sigurnost preduvjeti su demokracije i održivog razvoja. Pozivamo na poduzimanje mnogo snažnijih napora u smjeru rješavanja sukoba kroz politički dijalog i pregovore, uz puno poštivanje međunarodnog prava i rješavajući izvorne uzroke sukoba. Predlažemo da se stavi veći naglasak na parlamentarnu diplomaciju, koja je pokazala da može biti pokretač napora usmjerenih na rješavanje nesuglasica i sukoba.

- (6) Svjedočimo užasnim terorističkim činovima u svim dijelovima svijeta. Pojavljuju se nove terorističke skupine koje imaju na raspolaganju značajna sredstva. Nažalost, počinitelji mnogih takvih terorističkih činova su fundamentalističke skupine koje djeluju pod krinkom religije. Osuđujemo svaki oblik i manifestaciju terorizma, bez obzira na to tko su počinitelji i koji su njihovi motivi, kao i radikalizaciju, nasilni ekstremizam i sredstva njihova financiranja.
- (7) Naši parlamenti poduzet će sve napore da se pojača djelotvorna suradnja i da se podrži provedba svih relevantnih rezolucija UN-a i međunarodnih konvencija i sporazuma u borbi protiv terorizma i pridonese usvajanju koherentne sigurnosne politike na međunarodnoj razini. Odajemo počast i izražavamo solidarnost s nevinim žrtvama divljačkih terorističkih činova diljem svijeta.
- (8) Puno više toga treba i može se napraviti u sprječavanju i smanjenju opasnosti od nasilja. Pozivamo na poduzimanje jačih napora da bismo dobili svijet bez nuklearnog naoružanja. Želimo vidjeti stvarno smanjenje širenja svih vrsta naoružanja. Pozivamo da se poduzmu hitne radnje, uključujući i usvajanje snažnog zakonodavstva za rješavanje novih sigurnosnih ugroza i borbu protiv organiziranog kriminala koji se bavi trgovanjem ljudima, krijumčarenjem droga i oružja, otmicama i iznudama te povezanim pranjem novca i korupcijom.
- (9) Milijuni žena i djevojčica diljem svijeta svakodnevno su izložene svim oblicima nasilja uključujući tjelesno, seksualno i obiteljsko nasilje. Pozivamo sve države da postave kao prioritet trenutno zaustavljanje svih oblika rodno uvjetovanog nasilja. Jednako tako hitna je i potreba za zaustavljanjem raširene mržnje i diskriminacije u svim oblicima. Potičemo sve države da potiču međukulturni dijalog i posvete veću pozornost promicanju tolerantnih i uključivih društava u kojima ljudi poštuju kulture, religije i tradicije jedni drugih. To se ne bi smjelo kositi s nastojanjima usmjerenim na borbu protiv rodne diskriminacije.
- (10) Migracija, bilo prisilna ili dobrovoljna, neprekidno je prisutna u današnjem svijetu. Ljudi se mogu seliti i selit će se u druge krajeve u potrazi za boljim životom. Kada su na to prisiljeni jer im je ugrožen život, međunarodna zajednica ima obvezu pružiti pomoć. Zaprepašteni smo bezbrojnim ljudskim tragedijama koje nastaju kada ljudi bježe od ratova, sukoba, prirodnih i ljudskim djelovanjem izazvanih katastrofa. Pozivamo sve države da zaštite izbjeglice, prognanike i migrante i pomažu u izgradnji stabilnog i prosperitetnog društva u njihovim matičnim državama. U tom kontekstu važno je surađivati na suzbijanju krijumčarenja i trgovine ljudima te ojačati suradnju kako bi se riješili izvorni uzroci migracije.
- (11) Unatoč globalnim naprecima u tehnologiji, zdravstvu, znanju i materijalnom bogatstvu, dugotrajne gospodarske i društvene nejednakosti sve su veće. Postoje ogromne razlike u primanjima i životnim uvjetima u svijetu, milijarde ljudi živi u siromaštvu koje narušava društveni ugovor koji je ključan za demokratski život i ljudski napredak bilo gdje u svijetu. Svjedočimo stalnom uništavanju našeg okoliša, a klimatske promjene postale su stvarnost. Potičemo naše države da postignu sporazume koji će u potpunosti uvažavati načela iz Rija, uključujući načelo zajedničkih ali diferenciranih odgovornosti.
- (12) Ti bi sporazumi trebali osigurati zajedničko blagostanje uz istodobnu zaštitu našeg okoliša i djelotvorno suzbijanje klimatskih promjena. Naglasak bi im trebao biti i na prilagodbi i ublažavanju, te za njihovu djelotvornu provedbu trebaju biti osigurana potrebna sredstva. Naši parlamenti su spremni podržati provedbu ovih sporazuma, kao što to činimo u

odnosu na obveze u vezi sa smanjenjem rizika od katastrofa i promicanjem kulture prevencije i otpornosti na rizike.

- (13) Internet snažno utječe na naš svijet potičući inovacije i komunikaciju unutar država i među državama. On je također i ključan alat za poticanje građana na sudjelovanje u demokratskom procesu. Suradnja svih dionika – korisnika Interneta, privatnog sektora, civilnog društva, tehnološke zajednice, vlada i međunarodnih organizacija – pridonijela je stvaranju internetskog okruženja koje je na korist svim društvima. Međutim, preveliki broj ljudi, naročito žena, i dalje nema pristup Internetu pa je potrebno učiniti više da bi se premostila digitalna podijeljenost i građanima omogućilo korištenje svih pogodnosti povezivanja na mrežu. Također moramo težiti tome da se na Internetu poštuju prava te da Internet ostane prostor za raspravu i razgovore, bez prekomjerne komercijalizacije i nepotrebnih propisa kojima se ograničavaju međunarodno usuglašene temeljne slobode.
- (14) U svemu tome moramo se ponovno opredijeliti za vladavinu prava. Naši parlamenti trebaju pomagati u osiguranju da se održi vladavina prava i da svi imaju jednak pristup pravosuđu. Pozivamo na snažnije opredjeljenje za međunarodno pravo i predlažemo da se posebna pozornost posveti poštivanju ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava, te izražavamo podršku međunarodnim pravosudnim mehanizmima i nastojanjima da se zaustavi nekažnjavanje počinitelja najtežih zločina.

Demokracija

- (15) Potvrđujemo načela *Univerzalne deklaracije o demokraciji*. U tom smislu naši parlamenti su suverene i neovisne nacionalne institucije. Obilježeni su poviješću i kulturnim nasljeđem naših država i svaki od njih je drukčiji. No ipak dijele isto nastojanje da osiguraju da volja naroda formira temelj za vlast. Sudjelovanje u političkom životu i javnom donošenju odluka je pravo i ključno je za razvoj. Kada se narodu oduzme glas ili ga se isključi, podriiva se njegova dobrobit i nestaje demokracija.
- (16) Pozivamo da se poduzmu snažniji naponi da prestanu svi oblici diskriminacije žena i djevojčica u cilju njihova osnaživanja i da rodna jednakost postane stvarnost. Naša društva mogu se razvijati samo ako žene i muškarci, djevojčice i dječaci, u potpunosti i ravnopravno uživaju prava i imaju jednake odgovornosti i mogućnosti. Moramo se ponovno opredijeliti za puno ostvarenje rodne jednakosti i osnaživanje žena i djevojčica do 2030. Žalimo što je napredak u osiguranju veće prisutnosti žena u parlamentu bolno spor te se obvezujemo da ćemo udvostručiti napore kako bismo u svjetskom prosjeku dosegli međunarodno usuglašen cilj od 30% žena u parlamentima do 2020.
- (17) Očito je da je način na koji se danas vodi politika odvojen od načina kako ljudi žive. Povezanost i neposrednost, značajke koje obilježavaju njihov život, čine se daleko udaljenima od nacionalnih političkih procesa. Naročito mladi ljudi pozivaju na veću angažiranost, otvorenost, transparentnost, odgovornost i efikasnost politike. Moramo biti ambiciozni i zaustaviti val mladih ljudi koji se isključuju iz civilnog društva i demokratskih institucija; moramo bolje iskoristiti njihovu energiju i kreativnost u korist zajednica i društava u cjelini. Već smo vidjeli mlade ljude na čelu brojnih prodemokratskih pokreta.

- (18) Obvezujemo se da ćemo poduzeti sve što možemo da politiku uistinu otvorimo prema mladim ljudima i olakšamo da u većem broju budu izabrani u parlament. Također se obvezujemo na suzbijanje marginalizacije mladih kroz angažiranje mladih u politici i olakšani pristup cjeloživotnom obrazovanju i tržištu rada. To bi se moglo pokazati djelotvornim u prevenciji njihova pribjegavanja nasilju i sukobima i regrutiranja od strane terorističkih skupina.
- (19) Manjine i autohtono stanovništvo su najranjiviji članovi u brojnim našim društvima i ostaju isključeni iz procesa donošenja odluka koje utječu na njihove živote i budućnost naših država. Potvrđujemo da oni imaju neotuđivo pravo biti punopravni i ravnopravni članovi naših naroda, što treba prenijeti u javne politike koje su osjetljive na njihovu situaciju, potrebe i težnje, a sve to treba biti popraćeno adekvatnim sredstvima. Pozivamo da se poduzmu mjere za osiguranje njihovog djelotvornog sudjelovanja na svim razinama javnog života.
- (20) Prepoznamo brojne izazove s kojima se danas suočavaju mnogi naši parlamenti. Zabrinuti smo zbog javnog skepticizma i odvajanja od politike, nejednakog odnosa snaga s izvršnom vlasti, poteškoća u utjecanju na odluke koje se sve više donose na međunarodnim forumima ili izvan vlada, te ograničenih sredstava koja su nam na raspolaganju za izgradnju institucionalnog kapaciteta u parlamentu. Podržavajući osnovno načelo slobode izražavanja, mirnog okupljanja i udruživanja, obvezujemo se da ćemo rješavati ove izazove, poštivati ulogu tradicionalnih medija, u većoj mjeri koristiti društvene medije i suvremene informacijske i komunikacijske tehnologije (ICT) i učiniti naše parlamente svrhovitima za 21. stoljeće.
- (21) Uložiti ćemo sve svoje napore da parlamente približimo ljudima i ponovno se obvezujemo da ćemo naše parlamente učiniti još reprezentativnijima, transparentnijima, pristupačnijima, odgovornijima i efikasnijima, čime će se omogućiti sudjelovanje u politici različitim komponentama društva. S tim ciljem ponovno ističemo važnost slobodnih i pravednih izbora u redovitim vremenskim razmacima, na temelju općeg biračkog prava i tajnim glasovanjem. Također ponovno ističemo važnost stvaranja i očuvanja, u slovu zakona i u praksi, sigurnog i poticajnog okruženja za civilno društvo. Prepoznamo postignuti napredak ka demokraciji u mnogim parlamentima, ali isto tako i nazadak u nekim drugim državama, te se obvezujemo da ćemo se i dalje međusobno pomagati u daljnjem promicanju parlamentarne demokracije. Pohvaljujemo nedavno usvojena *Zajednička načela za podršku parlamentima* te preporučamo da svi parlamenti i relevantne organizacije podrže ova načela i vode se njima.
- (22) Potičemo ustavne i institucionalne reforme koje se provode u zemljama na prelasku u demokraciju. Naglašavamo važnost pružanja političke i gospodarske podrške tim zemljama kako bi se osiguralo da demokracija, dobro upravljanje, poštivanje ljudskih prava i socijalna pravda zažive na održiv način. Kako bi mlade demokracije uspjele nužna je podrška njihovom gospodarskom razvoju, što uključuje pretvorbu dugova tih zemalja u ulaganja.

Održivi razvoj

- (23) Milenijskim razvojnim ciljevima (MRC) stavljen je dobrodošao naglasak na globalne napore za unaprjeđenje života ljudi. Međutim, napredak u pojedinim zemljama i regijama je neujednačen i ostaju veliki jazovi. Neke države ostvarile su mnoge od tih ciljeva, dok druge, iz

različitih razloga, nisu. Sačuvani su i unaprijeđeni životi mnogih ljudi, prikupljeni su podaci, razvijene su tehnologije i alati i naučene brojne važne lekcije. Danas je globalna zajednica u spremna pokrenuti razvojni program za razdoblje nakon 2015. koji će biti šireg opsega i koji će se temeljiti na iskustvu MRC-a, te se baviti iskorjenjivanjem siromaštva i održivim razvojem i koji će biti univerzalno primjenjiv na sve države.

- (24) Pozdravljamo novi Program održivog razvoja do 2030. i 17 ciljeva održivog razvoja koji su u njemu definirani. Iskorjenjivanje siromaštva i promicanje gospodarskog i društvenog razvoja i razvoja okoliša su ciljevi koji se prožimaju kroz sve segmente ovog novog programa. Ovi ciljevi mogu se ostvariti samo ako se promijene neodrživi obrasci potrošnje i proizvodnje i promiče uključiv i održiv gospodarski rast, gradi otporna infrastruktura, potiču inovacije, štite prirodni resursi i unaprjeđuje njihovo upravljanje, te revitalizira globalno partnerstvo za održivi razvoj.
- (25) Pohvaljujemo nastojanja ovoga programa da bude transformativan i da nikoga ne izostavi, pa ni one najranjivije i u najnepovoljnijim položajima. Uistinu, da bi bio uspješan, održivi razvoj mora postaviti ljudsko biće u središte svojih odluka. Cilj mu treba biti dobrobit ljudi uz puno poštovanje okolišnih ograničenja. Treba biti u vlasništvu ljudi i zahtijeva njihovo puno sudjelovanje. Ljudi su pojedinci s pravima i odgovornostima jednih prema drugima i prema okolišu. Svi moramo ulagati u njih jer oni su najvažniji resurs.
- (26) Pozdravljamo cilj i pozivamo na veće zalaganje za postizanje rodne jednakosti i osnaživanje svih žena i djevojčica, kao i cilj rješavanja neravnopravnosti. Pozdravljamo i uključivanje cilja kojim se poziva na hitno djelovanje protiv klimatskih promjena koje obuhvaća i smanjenje rizika od katastrofa. Također pozdravljamo i široko usmjereni cilj o načinima provedbe - financijskih, trgovinskih, tehnoloških reformi te reformi sustava i izgradnje kapaciteta – koje treba mobilizirati za provedbu novog programa.
- (27) Pohvaljujemo uvrštavanje cilja promicanja mirnih i uključivih društava za održivi razvoj, osiguranja pristupa pravosuđu za svakoga te izgradnje djelotvornih, odgovornih i uključivih institucija na svim razinama. Dobro upravljanje na svim razinama nije samo čimbenik koji omogućava razvoj, nego je sam po sebi cilj za sve države. Obvezujemo se da ćemo u našim državama i u našim parlamentima ostvariti taj cilj. U tom procesu parlamenti će morati ojačati svoje sposobnosti i kapacitete za osiguranje odgovornosti za rezultate, također i u smislu promicanja veće financijske odgovornosti i transparentnosti.
- (28) Dok vlade finaliziraju nove sporazume o održivom razvoju, financiranju razvoja, klimatskim promjenama i smanjenju rizika od katastrofa, naglašavamo važnost postizanja jednog usklađenog programa. To je ključno za uspjeh u tim naporima. Bez toga nećemo moći postići koherentnost i komplementarnost među brojnim akterima koji će biti pozvani da sudjeluju u provedbenom procesu na lokalnoj, nacionalnoj i globalnoj razini ili garantiraju optimalno korištenje raspoloživih resursa.
- (29) Prepoznavamo važne odgovornosti koje parlamenti imaju u odnosu na osiguranje provedbe novih ciljeva održivog razvoja. Mi, predsjednici parlamenata, spremni smo učiniti sve što je u našoj moći kako bismo omogućili razmatranje relevantnih zakona i dodjeljivanje proračunskih sredstava te pozivati vlade na odgovornost za postizanje tih ciljeva. Primjenjivat ćemo mjere iz širokog paketa djelovanja da bismo pomogli u izgradnji javne svijesti i

nacionalnog vlasništva, jačanju koherentnosti unutar i između tijela lokalne i nacionalne uprave i samih parlamenata, omogućavanju sudjelovanja za građane i ocjenjivanju i izvještavanju o napretku.

Međunarodna suradnja

- (30) Uvjereni smo da Ujedinjeni narodi moraju ostati glavni stup globalne suradnje i koristimo ovu prigodu da ponovno svečano obećamo podršku Organizaciji koja obilježava 70 godina postojanja i pobjedu svijeta nad fašizmom i nacizmom. UN utjelovljuje gorljivu težnju ljudi čitavoga svijeta za mirom i razvojem. 70. godišnjica UN-a zbog toga je važna prilika za međunarodnu zajednicu da se prisjeti svoje povijesti, usmjeri svoj pogled u budućnost i krene naprijed ka ostvarenju vizije sadržane u Povelji UN-a.
- (31) Pozivamo države članice UN-a da svoju organizaciju opreme za izazove 21. stoljeća. Pohvaljujemo brojne reforme koje su provedene u proteklom desetljeću. Ipak, i dalje su prisutni veliki izazovi koji zahtijevaju hitno djelovanje. I dalje smo zabrinuti nad sposobnošću Vijeće sigurnosti da svoju primarnu zadaću održavanja međunarodnog mira i sigurnosti u skladu s Poveljom UN-a djelotvornije ispunjava. Vjerujemo da se djelotvornost Vijeća sigurnosti može unaprijediti samo hitnom reformom koja bi odražavala suvremenu globalnu stvarnost.
- (32) Prije petnaest godina održana je naša Prva konferencija predsjednika parlamenata uoči Milenijskog sastanka na vrhu. Tom prigodom predstavili smo našu viziju davanja parlamentarne dimenzije međunarodnoj suradnji. Ponosni smo na značajan napredak koji je otada ostvaren; danas je jasno vidljiva sve veća interakcija između Ujedinjenih naroda i svijeta parlamenata.
- (33) I dalje smo uvjereni da parlamenti mogu pridonijeti više u premošćivanju demokratskog jaza u međunarodnim odnosima i osiguranju globalne demokratske odgovornosti za opće dobro, te ponavljamo preporuke koje smo formulirali na našim konferencijama 2005. i 2010. godine. Smatramo da je razvojni program za razdoblje nakon 2015. jedinstvena prilika za značajno jačanje suradnje između parlamenata i Ujedinjenih naroda. Potičemo države članice UN-a da u završnim dokumentima definiraju ambicioznu viziju za tu suradnju.
- (34) Ponavljamo da naša suradnja mora biti čvrsto ukorijenjena u radu kojeg obavljamo u našim nacionalnim parlamentima, od čega se veliki dio odnosi na osiguranje odgovornosti. Naši parlamenti moraju biti aktivniji u međunarodnim poslovima tako što će pridonositi međunarodnim pregovorima i pratiti ih, nadzirati provođenje sporazuma koje su sklopile vlade i osigurati nacionalnu sukladnost s međunarodnim pravom. Parlamenti također moraju s većom pažnjom nadzirati aktivnosti međunarodnih organizacija i davati svoj doprinos njihovim raspravama.
- (35) Ponosni smo na našu Organizaciju – Interparlamentarnu uniju. Ponovno ističemo da je IPU, kao svjetska organizacija parlamenata, međunarodno tijelo koje na najbolji način može pomoći u izgradnji odnosa između parlamenata i Ujedinjenih naroda. Vjerujemo u IPU koja sa sve većim učinkom obavlja svoju ulogu. Preporučujemo da se njezin kapacitet ojača kako bi

se mogla nositi sa značajnim odgovornostima koje nosi novi program održivog razvoja poslije 2015.

- (36) Potičemo IPU i Ujedinjene narode da nastave širiti svoju suradnju, naročito u provedbi dogovorenog Okvira za smanjenje rizika od katastrofa iz Sendaija, razvojnog programa za razdoblje nakon 2015. koji će biti usvojen u rujnu 2015. i Sporazuma o klimatskim promjenama predviđen za prosinac 2015. Ovi međusobno povezani procesi koji se uzajamno jačaju, zajedno sa sredstvima provedbe, ključni su za budućnost kakvoj ljudi teže. Izražavamo nadu da će obje organizacije moći sklopiti novi sporazum o suradnji koji će odražavati sve napretke postignute od naše prve Konferencije i osigurati čvrstu osnovu za našu buduću suradnju.
- (37) I dalje optimistično gledamo na put koji je ispred nas. Pregovori o usuglašavanju novog razvojnog programa dovoljan su dokaz preuzimanja zajedničke globalne obveze za rješavanje današnjih izazova u svijetu. Ovo je jedinstvena prilika za sve nas da se udružimo u našem radu. U svim našim državama snažno ćemo podupirati nužno djelovanje svih relevantnih vlasti za uspostavu mehanizama za praćenje i nadgledanje napretka te pozivamo IPU da omogući postizanje ovoga cilja i osigura izvještavanje.
- (38) Mi ćemo u svojim parlamentima odraditi svoj dio posla tako što ćemo demokraciju staviti u službu mira i razvoja za svijet kakvome ljudi teže.